

1 Postojanje posebnog postupka za sporove male vrijednosti

U Latviji ne postoje posebni postupci za sporove male vrijednosti ako se zahtjev odnosi na potraživanje u novcu ili potraživanje uzdržavanja i ukupan iznos potraživanja ne premašuje 2100 EUR.

Na tužbene zahtjeve male vrijednosti primjenjuje se poglavlje 30.3: odjeljci 250.18 – 250.27 i poglavlje 54.1: odjeljci 449.1–449.12 Zakona o parničnom postupku.

1.1 Područje primjene postupka, prag

Postupci za sporove male vrijednosti primjenjuju se samo na potraživanje u novcu ili potraživanje uzdržavanja (odjeljak 35. pododjeljak 1. točke 1. i 3. Zakona o parničnom postupku).

U postupcima za sporove male vrijednosti glavnica iznosa dugovanja ili, u slučaju tužbenog zahtjeva za naplatu uzdržavanja, ukupna plaćanja ne smiju premašivati 2100 EUR na dan podnošenja tužbenog zahtjeva. U slučaju tužbenih zahtjeva za naplatu uzdržavanja gornja granica ukupnog iznosa plaćanja primjenjuje se na svako dijete zasebno, a ukupan iznos je ukupan iznos koji treba platiti u roku od godine dana.

Odredbе o sporovima male vrijednosti u nacionalnom zakonodavstvu ne primjenjuju se na postupak za sporove male vrijednosti iz Uredbe (EZ) br. 861/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. srpnja 2007. o uvođenju europskog postupka za sporove male vrijednosti, osim u odnosu na postupak za podnošenje žalbe protiv odluka prvostupanjskog suda. Na tužbene zahtjeve za naplatu uzdržavanja u prekograničnim stvarima primjenjuje se Uredba Vijeća (EZ) br. 4/2009 od 18. prosinca 2008. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršenju sudskih odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obvezu uzdržavanja.

Državna pristojba (*valsts nodeva*) koja se naplaćuje za podnošenje zahtjeva iznosi 15 % traženog iznosa, ali najmanje 71,41 EUR. Ako se podnosi zahtjev za naplatu uzdržavanja djeteta ili roditelja, ne treba platiti državnu pristojbu.

1.2 Prijava postupka

Sudac odlučuje o sporovima male vrijednosti u redovnom sudskom postupku, a za sporove male vrijednosti propisane su određene iznimke.

Sud neće pokrenuti postupak na temelju tužbenog zahtjeva ako zahtjev nije sastavljen u skladu s odjeljkom 250.20 Zakona o parničnom postupku – tužitelj nije upotrijebio predložak za zahtjev za sporove male vrijednosti ili nije naveo traži li sudsku raspravu.

U tom slučaju sudac donosi obrazloženu odluku da neće pokrenuti postupak na temelju zahtjeva, šalje ga tužitelju i određuje rok za ispravak nedostataka.

Taj rok ne može biti kraći od 20 dana počevši od dana slanja odluke. Protiv odluke suca može se podnijeti žalba u roku od 10 dana ili u roku od 15 dana, ako je mjesto prebivališta osobe izvan Latvije.

1.3 Obrasci

Tužbeni zahtjev i primjedbe tuženika moraju se sastaviti na obrascima utvrđenima u Uredbi Kabineta (*Ministru kabinets*) br. 783 od 11. listopada 2011. o obrascima koje treba upotrebljavati za sporove male vrijednosti. U prilogima Uredbi nalaze se sljedeći obrasci:

tužbeni zahtjev za spor male vrijednosti za naplatu potraživanja u novcu,

tužbeni zahtjev za spor male vrijednosti za naplatu uzdržavanja,

primjedbe u vezi s tužbenim zahtjevom za spor male vrijednosti za naplatu potraživanja u novcu,

primjedbe u vezi s tužbenim zahtjevom za spor male vrijednosti za naplatu uzdržavanja.

Uredba je dostupna na portalu za zakonodavstvo službenog lista, *Latvijas Vēstnesis*: <http://likumi.lv/doc.php?id=237849>.

Osim podataka o tužitelju i tuženiku, na obrascu tužbenog zahtjeva za spor male vrijednosti navode se sljedeći podaci:

Naziv okružnog ili gradskog suda (*rajona (pilsētas) tiesa*) kojem se podnosi tužbeni zahtjev: osim ako su stranke ugovorom odredile da će se spor rješavati u nekom drugom mjestu, tužbeni zahtjev protiv osobe podnosi se sudu u prijavljenom mjestu prebivališta te osobe, ili u slučaju pravne osobe, u mjestu registriranog sjedišta (ako se tužbeni zahtjev odnosi na rad podružnice ili agencije pravne osobe, moguće ga je podnijeti u mjestu gdje se nalazi podružnica ili agencija).

Podaci o nadležnom sudu i sudu koji mora biti naveden na obrascu nalaze se na internetskom portalu <http://www.tiesas.lv/>, odjeljak *Tiesas* („sudovi“), *Tiesu darbības teritorijas* („mjesna nadležnost sudova“).

Zastupnik tužitelja navodi se ako tužitelj želi da njegove interese na sudu zastupa druga osoba. Da bi mogla postupati kao zastupnik na sudu, druga osoba mora imati punomoć (*pilnvara*) koju je ovjerio javni bilježnik i ta punomoć mora biti navedena u stupcu u kojem je navedena osnova za zastupanje. Ako je zastupnik ovlašten odvjetnik (*zvērināts advokāts*), zastupanje se mora potvrditi ugovorom (*orderis*), i ako odvjetnik treba postupati u ime stranke, mora postojati pisana punomoć (koju u ovom slučaju ne mora potpisati javni bilježnik).

Predmet spora: na obrascu moraju biti navedena osporena prava i pravni odnosi između tužitelja i tuženika za čije postojanje ili nepostojanje tužitelj traži potvrdu suda i traži od suda da zaštiti njegova ili njezina prava i interese zaštićene zakonom.

Način izračuna traženog potraživanja: u obrascu za sporove male vrijednosti mora biti naveden iznos glavnice duga, odnosno, iznos prije kamata i ugovornih kazni, iznos ugovornih kazni, kamate koje se duguju u skladu s ugovorom ili zakonom i zbroj svih tih stavaka.

Na obrascu bi trebale biti navedene činjenice na kojima tužitelj temelji svoje potraživanje i dokazi, posebne odredbe zakona na kojem se temelji potraživanje i, naposljetku, mjera čije poduzimanje tužitelj traži od suda.

Tužbeni zahtjev mora potpisati tužitelj ili njegov zastupnik ili tužitelj zajedno sa zastupnikom, ako to traži sud. Tužbenom zahtjevu treba priložiti dokumente iz kojih se vidi da su izvršeni svi postupci koji se odnose na prethodno izvansudsko ispitivanje stvari koji su propisani zakonom i u kojima su potvrđene činjenice na kojima se temelji potraživanje.

1.4 Pomoć

U Zakonu o parničnom postupku ne postoje posebne odredbe o pravnoj pomoći u sporovima male vrijednosti. Osoba može imati zastupnika u sporovima male vrijednosti.

Ako tužitelj želi da njegove interese na sudu zastupa druga osoba i tužbeni zahtjev podnosi zastupnik, u zahtjevu moraju biti navedeni ime, prezime, osobni identifikacijski broj i adresa zastupnika ili, ako je zastupnik pravna osoba, matični broj i registrirano sjedište. Zastupnik u parničnom postupku može biti svaka

fizička osoba koja je punoljetna, koja nije pod skrbništvom i na koju se ne primjenjuju ograničenja iz odjeljka 84. Zakona o parničnom postupku. Ako će osobu na sudu zastupati druga osoba, predmetna stranka mora ju za to ovlastiti putem punomoći koju je ovjerio javni bilježnik. Osoba koju će zastupati zastupnik može dati usmeno odobrenje na sudu ovlašćujući drugu osobu da djeluje u njezino ime i to mora biti zabilježeno u zapisniku s rasprave. Zastupnik pravne osobe mora imati pisanu punomoć ili dokumente kojima se potvrđuje da je osoba službenik ovlašten za zastupanje pravne osobe bez posebnog ovlaštenja. Ako je zastupnik ovlašteni odvjetnik, zastupanje se mora potvrditi ugovorom (orderis), i ako odvjetnik treba postupati u ime stranke, mora postojati pisana punomoć (koju u ovom slučaju ne mora potpisati javni bilježnik). Ako osobu zastupa zastupnik, sudu treba dostaviti nužne dokumente koje je potpisao zastupnik koji djeluje u ime te osobe na temelju punomoći.

1.5 Pravila koja se odnose na izvođenje dokaza

Na izvođenje dokaza primjenjuju se opće odredbe Zakona o parničnom postupku. U skladu s time, u sporovima male vrijednosti dokazi mogu biti u obliku primjedbi stranaka ili trećih stranaka, izjava svjedoka, pisanih izjava i stručnih mišljenja.

1.6 Pisani postupak

Sudac pokreće spor male vrijednosti na temelju pisanog tužbenog zahtjeva. Tuženiku se zajedno s tužbenim zahtjevom šalje obrazac s primjedbama tužitelja i preslike dokumenata priloženih zahtjevu: u njemu je naveden rok unutar kojeg tuženik može poslati primjedbe na zahtjev, a koji iznosi 30 dana od datuma slanja zahtjeva tuženiku. Sud također obavještuje tuženika da će presuda svejedno biti donesena i ako on ne dostavi nikakve primjedbe te da može tražiti održavanje sudske rasprave. Kada sud šalje dokumente strankama, objasnit će im njihova postupovna prava, obavijestiti ih o sastavu suda koji će razmatrati predmet i objasniti kako stranka može podnijeti prigovor suda. Zakonom o parničnom postupku strankama se daju prava u postupku u vezi s pripremom predmeta za raspravu, koja oni mogu ostvarivati najkasnije sedam dana prije datuma određenog za odlučivanje o stvari.

Tuženik može dostaviti svoje primjedbe na obrascu koji je odobrio Kabinet. Obrazac je jedan od onih iz Priloga Uredbi Kabineta br. 783 od 11. listopada 2011. o obrascima koje treba upotrebljavati za sporove male vrijednosti. <http://likumi.lv/doc.php?id=237849>). Tuženik u svojim primjedbama mora navesti sljedeće informacije:

naziv suda kojem se podnose primjedbe;

ime, prezime, osobni identifikacijski broj, prijavljeno mjesto prebivališta ili, ako nije poznato, *de facto* mjesto prebivališta, ili, u slučaju pravne osobe, naziv, matični broj i sjedište,

ime, prezime, osobni identifikacijski broj i prijavljeno mjesto prebivališta tuženika s dodatnim adresama koje je naveo tuženik, ili, ako tuženik nema prijavljeno prebivalište, njegovo *de facto* prebivalište; u slučaju pravne osobe, naziv, matični broj i sjedište; tuženik može također navesti drugu adresu za dostavu sudskih pismena,

broj predmeta i predmet potraživanja,

priznaje li potraživanje u cijelosti ili djelomično,

svoje prigovore u odnosu na potraživanje, temelj za prigovore i pravne odredbe na kojima se oni temelje,

dokaze kojim se potvrđuju njegovi ili njezini prigovori protiv potraživanja,

podneske kojima se od suda traži prikupljanje dokaza,

želi li tuženik povrat sudskih troškova,

želi li tuženik povrat troškova vođenja rasprave, navodeći iznos i prilažući dokumente kojima se potvrđuje iznos,

traži li tuženik održavanje sudske rasprave,

sve ostale okolnosti koje tuženik smatra važnima za odlučivanje u predmetu,

ostale zahtjeve,

popis dokumenata priloženih zahtjevu,

vrijeme i mjesto sastavljanja primjedbi.

Tuženik ima pravo podnijeti protutužbu u roku od 30 dana od datuma kada mu je poslan tužbeni zahtjev u sljedećim slučajevima: 1) moguće je uzajamno pobijanje tvrdnji u izvornoj tužbi i protutužbi; 2) dopuštanjem protutužbe sud bi se spriječio da odobri sva ili dio potraživanja u izvornoj tužbi; 3) protutužba i izvorna tužba uzajamno su povezane i stvar se može brže i točnije riješiti ako se razmatraju zajedno. Spor se rješava u skladu s postupkom za sporove male vrijednosti ako je sama protutužba spor male vrijednosti, odnosno, ako je u okvirima dopuštene gornje granice i ako je tako sastavljena.

Ako je iznos koji se traži u protutužbi iznad gornje granice za sporove male vrijednosti ili se protutužba ne odnosi na naplatu potraživanja u novcu ili uzdržavanja, sud odlučuje o predmetu u okviru redovnog sudskog postupka.

Ako stranke ne zatraže sudsku raspravu i sud smatra da rasprava nije nužna, sporovi male vrijednosti rješavaju se pisanim postupkom i stranke se pravovremeno obavješćuju o datumu kada u tajništvu suda mogu preuzeti presudu. Taj se datum onda smatra datumom donošenja presude.

Sud će rješavati predmet na raspravi u skladu s redovnim sudskim postupkom ako je to zatražila jedna od stranaka ili ako sud smatra da je rasprava nužna.

Ako prebivalište ili boravište stranke nije u Latviji i njezina je adresa poznata, dostava i uručenje sudskih pismena obavlja se u skladu s međunarodnim propisima koji obvezuju Latviju i sa zakonodavstvom Europske unije, posebno s postupkom iz članka 13. Uredbe (EZ) br. 861/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. srpnja 2007. o uvođenju europskog postupka za sporove male vrijednosti.

1.7 Sadržaj presude

Sudska presuda objavljuje se dostavljanjem primjerka presude strankama odmah nakon donošenja.

Primjerak presude može se poslati poštom ili, ako je moguće, na neki drugi način u skladu s postupcima za dostavu i uručenje sudskih pismena propisanim u Zakonu o parničnom postupku. Primjerak presude mora se poslati odmah nakon datuma sastavljanja cijele presude. Datum primitka presude ne utječe na rokove.

Presuda u sporu male vrijednosti mora biti u skladu s redovnim odredbama Zakona o parničnom postupku u vezi sa sadržajem presuda. Presuda se sastoji od četiri dijela:

U uvodnom dijelu navodi se da se presuda donosi u ime Republike Latvije i navodi se datum kada je donesena, naziv suda koji je donio presudu, sastav suda, ime sudskog službenika koji je bio nazočan na zasjedanju suda, stranke u predmetu i predmet spora.

U opisnom dijelu navodi se tužbeni zahtjev tužitelja, protutužba tuženika, prigovori i bit primjedbi koje su stranke dostavile.

U obrazloženju se navode činjenice utvrđene u predmetu, dokazi na kojima se temelji sudska odluka i razlozi zašto su neki dokazi odbačeni. U tom su dijelu također navedeni zakoni i propisi koje je sud primijenio, sudska ocjena činjenica i nalazi suda u pogledu valjanosti ili nevaljanosti potraživanja. Ako je tuženik u potpunosti prihvatio potraživanje, u obrazloženju se navode samo zakoni i propisi koje je sud primijenio.

U izreci se navodi prihvaća li sud tužbeni zahtjev, u cijelosti ili djelomično, ili ga odbacuje, u cijelosti ili djelomično, i navodi se bit presude. Navodi se i kome se plaćaju sudski troškovi i u kojem omjeru, rokovi za dobrovoljno postupanje u skladu s presudom, rokovi i postupci za podnošenje žalbe i datum donošenja presude.

Stranke u predmetu mogu se također žaliti protiv presude o sporu male vrijednosti na temelju osnova za žalbu navedenih u Zakonu o parničnom postupku.

1.8 Povrat troškova

Na sporove male vrijednosti primjenjuju se opća pravila o plaćanju sudskih troškova.

U presudi se nalaže stranci koja nije bila uspješna u postupku da plati sve sudske troškove uspješne stranke. Ako je tužbeni zahtjev samo djelomično prihvaćen, tuženiku se nalaže da plati tužiteljeve sudske troškove razmjerno prihvaćenim potraživanjima, a tužitelj će morati platiti sudske troškove tuženika razmjerno odbačenim potraživanjima. Nema povratka državne pristojbe (*valsts nodeva*) za dodatni prigovor (*blakus sūdzība*) protiv sudske odluke ili, ako je presuda prethodno donesena u odsutnosti, za zahtjev za ponovno pokretanje postupka i novo suđenje.

Ako tužitelj povuče tužbu, on ili ona moraju tuženiku nadoknaditi nastale troškove. U tom slučaju tuženik ne nadoknađuje sudske troškove koje je platio tužitelj, ali ako tužitelj povuče tužbu jer je tuženik dobrovoljno platio potraživanje nakon podnošenja tužbenog zahtjeva, sud može, na zahtjev tužitelja, odrediti tuženiku plaćanje tužiteljevih sudskih troškova.

Slično tome, ako tužbeni zahtjev nije riješen, sud može na zahtjev tuženika naložiti tužitelju plaćanje tuženikovih sudskih troškova.

Ako je tužitelj oslobođen sudskih troškova, tuženiku se može naložiti plaćanje sudskih troškova državi razmjerno prihvaćenom dijelu tužbenog zahtjeva.

1.9 Mogućnost žalbe

Žalbu (*apelācija*) protiv presude prvostupanjskog suda moguće je podnijeti u sljedećim slučajevima:

ako je sud netočno primijenio ili protumačio pravilo iz materijalnog prava i zbog toga nije donio ispravnu odluku u sporu;

ako je sud prekršio pravilo iz materijalnog prava i zbog toga nije donio ispravnu odluku u sporu;

sud je donio netočne zaključne ili je netočno ocijenio dokaze ili je dao netočnu pravnu ocjenu okolnosti predmeta i zato nije donio ispravnu odluku u sporu.

Ako je u sporu male vrijednosti donesena odluka u pisanom postupku, rok za žalbu protiv presude počinje teći od datuma sastavljanja presude.

Pored točaka navedenih u Zakonu o parničnom postupku, u žalbi u kojoj se tvrdi da je presuda neispravna mora biti navedeno sljedeće:

koje je pravilo materijalnog prava prvostupanjski sud neispravno primijenio ili protumačio ili koje je pravilo postupovnog prava povrijedio te kako je to utjecalo na rješavanje predmeta;

koje su činjenice koje je utvrdio prvostupanjski sud netočne, koji su dokazi netočno ocijenjeni, kako se može uočiti da je pravna ocjena okolnosti predmeta nedostatna i kako je to utjecalo na rješavanje predmeta.

Sudac prvostupanjskog suda odlučuje o prihvaćanju žalbe: ako žalba nije u skladu sa zahtjevima Zakona o parničnom postupku ili žalbi nisu priložene sve nužne preslike i prijevodi i nisu dostavljene preslike priloženih dokumenata tamo gdje je to nužno, sudac će odrediti rok za ispravak nedostataka.

Ako su nedostaci ispravljeni u dopuštenom roku, žalba se smatra podnesenom na dan kada je prvi puta podnesena. U protivnom se smatra da nikada nije podnesena i vraća se podnositelju.

Žalba koja nije potpisana ili koju je podnijela osoba koja nije ovlaštena za podnošenje žalbe, ili za koju nije plaćena državna pristojba, neće biti prihvaćena i vratit će se podnositelju. Odluku o odbijanju prihvaćanja žalbe nije moguće osporiti.

Kada se uvjerio da su postupci za podnošenje žalbe zadovoljeni, sudac žalbenog suda donosi odluku o pokretanju žalbenog postupka u roku od 30 dana od primitka žalbe. U nekim slučajevima odluku donosi vijeće od tri suca.

Ako postoji barem jedna od mogućih osnova na žalbu, sudac donosi odluku o pokretanju žalbenog postupka i odmah o tome obavješćuje stranke navodeći rok za podnošenje pisanih primjedbi.

Ako sudac imenovan za donošenje odluke o žalbi smatra da ne treba pokrenuti žalbeni postupak, o tome pitanju odlučuje vijeće od tri suca.

Ako barem jedan od tri suca smatra da postoji najmanje jedna od mogućih osnova za pokretanje žalbenog postupka, suci donose odluku o pokretanju žalbenog postupka i odmah o tome obavješćuju stranke.

Ako suci jednoglasno odluče da ne postoji niti jedna od osnova za pokretanje žalbenog postupka, oni donose odluku o odbacivanju žalbe i odmah o tome obavješćuju stranke. Odluka je u obliku rezolucije (*rezolūcija*) i ne može se osporavati.

U roku od 20 dana otkad je žalbeni sud obavijestio stranke o pokretanju postupka, stranke mogu dostaviti pisane primjedbe o žalbi u onoliko primjeraka koliko ima stranaka.

Po primitku obavijesti o pokretanju žalbenog postupka, stranka ima 20 dana za podnošenje protužalbe. Ako primi protužalbu, sud će poslati preslike drugim strankama.

O žalbama u sporovima male vrijednosti obično se odlučuje u pisanom postupku. Stranke se pravovremeno obavješćuju o datumu kada se u tajništvu suda može preuzeti primjerak presude te o sastavu suda i o njihovim pravima na prigovor na izbor suca. Presuda se smatra donesenom na dan kada se iz tajništva može preuzeti njezin primjerak. Ako sud to smatra nužnim, o žalbi u vezi sa sporom male vrijednosti može se odlučivati u sudskoj raspravi. Protiv presude žalbenog suda nije se moguće žaliti na zakonsku osnovu i ona počinje proizvoditi učinke u trenutku objave ili, ako je donesena u pisanom postupku, od datuma donošenja.

Posljednji put ažurirano: 07/02/2019

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.